

6
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

AL

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ. 1969 / φ. 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *Ἀσχολοῦνται... ὑπὲρ... δι' ὑπερβολῆς... εἰς τὴν... γεωργίαν...*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; *Ναί...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εις αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ με ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

... ἔργαζόταν... ὅλα' κτήματα... Ἕλληνες... καὶ αἱ... οἰκογένειαι... τους... καὶ... ἐξημερυνόταν καὶ εἶδος...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημασι-κατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

... ἔλεγοντο... ὑποκατακτόροι...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρῆμα) ; *... εἰς εἶδος...*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

... ὄχι...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

... ὄχι...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *ἔργαζαν... ὅλιγοι... αἱ... αὐτοὶ... ἢ...*

... αὐτοὶ... Ἀμερικῇ...

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶ-ματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Ἐπήγαιναν... γὰρ ναὶ... ἐξ ἀμερικῶν... ἀμερικανικῶν...

- δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;...

.....*ἔλιπαίνοντο με' ὄβια καὶ παραπάνω*.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;...*ἔγινε το 1932*.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;...*Απὸ το 1946*.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;...*Τὰ μονόφτερα καὶ τὰ δίφτερα ἐχρησιμοποιοῦνται μόνο ἐξ ἰδίων χωράφια. Τὰ ἀγοράσαν ἀπὸ τοῦ ντερμιτηῆδες*.....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

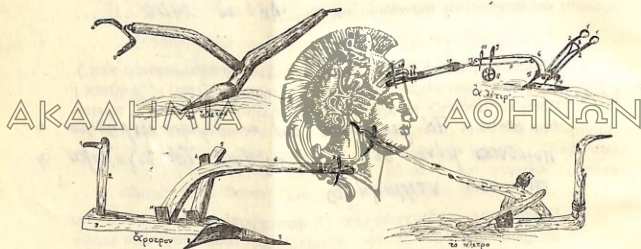

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;)...*1955*.....

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ*αὐτὴν*.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ 20' 1953
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζει (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .. Τοῦ παλαιούτου (καὶ παλαι-
 ουτάτου) .. εἰς ἴδιον .. εἰς γεωργοί .. αὐτοῦ .. ξύλου .. πλά-
 τῶν ..

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χερούλι	6. ... σταβάρι	11.
2. ὄχημα	7. ... καλαμίδα	12.
3. ποδάρι	8. ... παροντία	13.
4. βφίνες	9. ... γυνί	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

Παρατήρησις: ὅσα τὰ ἐξαρτήματα τοῦ ἀρότρου
 ἦσαν περαστά.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῃσιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

..... Ἡ τοῦ ὑνὶ ἰσὶα μορφὴ.....
.....
.....

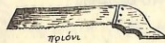
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... *πλαστική*.....

- 6) Τὴτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου, *Από ξύλου*.....

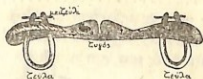

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

... *Τὰ ἐκδομήματα καὶ τὰ ἀκόμη: ἡ σκῆλα*
... *καὶ ἡ σκεπάρνια*.....

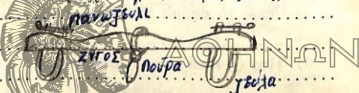

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται); βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *Στὴν ἀρχὴ μόνο βοῦνα. Σήμερα χρησιμοποιοῦνται καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; *Δύο... βοῦνα... ἢ... εἷας... ἡμίονοι...*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; *Μὲ καὶ βοῦνα ἦταν καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λογιρά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

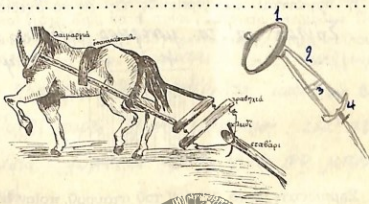
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Παμίρι καὶ νῆος τοῦ Ἰλίου τοῦ Πάρι*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Οὐ κρίκος... λέγεται... λοῦρα, ξύλα, βιδερῆνες... καὶ αὐτοὶ... ἀερεῖνται... ἐπὶ αἰδερῆ*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; *ἀπὸ τοῦ 1946*
- Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; *Μὲ τραβήχαι*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Φέρει τὴν ² καλὴν, τὰ ³ τραβιχτά, τὰ ἐπανωκιστοῖο
καὶ τὸν ⁴ ζυγόν.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποίος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἡ συνθήκη εἰς τὸν πόπον σας. ὄργωνε ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης)
Σαὶ... μεγάλων... οὐ... γυναικί, ὡς... αὐτοὶ καὶ... οὐ...
ρας... ἐπὶ... ἔργον...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Οἱ γεωργοὶ... βάζει τὰ βόδια... καὶ χωράει
καὶ τὰ ζευγῶνται... ὁποῦ... τὸποθεῖ τὰ ζεύγη... βάζει τὸ ἀξέρι ἀνάμεσα
στὰ βόδια... τὸ ἀξέρι... πρὸς τὸν ὄχρον... τὸν ὄχρον... τὸν ὄχρον...
ὅταν... τὸν ὄχρον... τὸν ὄχρον... τὸν ὄχρον...

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον.....

καὶ... βάζει... οὐ... γεωργοὶ... ζεύγει... τὰ... βόδια... πρὸς τὸ
διδερμένο... ἀξέρι... καὶ... ζευγαρίζει... ὅλη... μέρα...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Κομματάρι... τὰ... ζῶα... καὶ... σχοινία... πρὸς... εἶναι
ὁριζόντια... στὰ... κέρατα... καὶ... πρὸς... ὄχρον... τὸν ὄχρον...
τὰ... βόδια... ἀπαραμύχως... φοροῦν... - για... νὰ... μὴ... τρώει... χόρτα...
μαλαδίνας... Ἀπ'... ὅπου... βγαίνει... ἡ... παροιμία "οἱ... μαλαδίνας
εἶναι... για... τὰ... βόδια..."

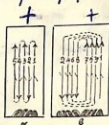
Καλὴν... οὐ...

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... Στα' παλαιο' χρόνιο' το' ὄργωμα ἢ ἔσπορα
γινόνταν... ὅπως... το' ἐχ' εὐθεία γραμμὰ... (α.).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

... Σήμερα... καὶ... το' μόνόμορφο... εὐθεῖνα... ἀγέρι... γίνεται
περιφερειακῶς

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπαρές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ἔγινετο... καὶ... γίνεται... καὶ... σπορὰς

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; Ναί, καὶ... δε'... ἀποστάσει... 3-4 μέτρα.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; ἐγινόνταν... ἢ... σπορὰ... καὶ... χειρὶ... μόνον... δεα'... χαλκία... (μικρὰ καὶ περὶ πέντε... ἐδάφη).

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανομὴ τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. πλαγίως

Ὅταν... ὁ... χωρὶς... ἀγέρι... νὰ... πᾶν... πρὸ... βαθιὰ... το'... ἀπὸ... θεκά... το'... διαβάρι... ἢ... ποτὰ... καὶ... το'... ἕνα... πόδι... το'... ποτὰ... το' ἀγροῦ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. 1-2 ... 3-4 ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γίνεται ... 1-2 ... καλλουργία, κατὰ τὸν ὀρενέριον ... καὶ ... ἐπέρνοται κατὰ τὸν ὀρενέριον ... Πολλὰ φορὲς ὅμως ἐπέρνοται ... ἐπὶ πύλας τὰ χωράφια ... χωρὶς να' ἔχουν γίνῃ πρὸ μερροστα' καλλουργίαι ...

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Χρησιμοποιῶν δύο τρόποι: α) γίνεται πρῶτα καλλουργία καὶ μετὰ φύτευσις ὡς κατὰ τὸν ὀρενέριον 3-4 αἰτίμα ὡς κατὰ τὸν ὀρενέριον οὐ βῶσι. Μερικὸν γὰρ γὰρ χρησιμοποιοῦν ἐκαστικὰ μηχανήματα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρ ἢ ἄλλο δημητριακόν...

..... 1-2 χρόνια

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ τὰ βιτάρι, κρινάρι ... γίνονται 1-2 ὀργώματα ἢ καὶ κατὰ τὸν ὀρενέριον. Διὰ τὰ ψυχανθὰ κατὰ τὸν ὀρενέριον.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

..... Χρησιμοποιεῖται τὸ ἐπιοροδάμνητρο

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

..... *Με' λουκάντρα, με' σκαπίδα, με' βουκέντρον*
ἢ καὶ με' τὰ πιδία

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *ὄχι*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

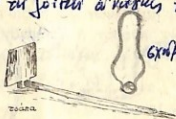
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

..... *Παλ. τὸ σκαπίδο... χρησιμοποιεῖται καὶ
τὸ σκαπίδο καὶ τὸ σκαπέν. Ἡ σκαπίδα γιὰ τὸ γράψαι
δαφνῶν καὶ ἐχίδνῳ γύρω ἀπὸ τὸ ἀπὸ τὸ μέρος τὸ δὲ σκαπέν
γιὰ τὴν τοῖαν αὐτὴν τὴν γῆν*

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

..... *Συνήδου τὸν βοῦν... τὰ παιδιὰ καὶ... ποῖ... βοῦ-
... καπὼν... τὸ χωράφι... ὅταν γίνεται... σπορά...*

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

..... *Ἐκαλλιεργοῦντο τὰ "φτενά" χωράφια... εἰς
... πεταχτά... τὰ κονία... ἐκαλλιεργοῦντο... εἰς... παχίστρα
... χωράφια καὶ... πορρὶ... φτενά... εἰς... εὐδαμνί... ἀπὸ
... τὴν γῆν... τὴν γῆν*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

..... *Τὰ... δύνανται... χωράφια*

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

..... *Ὁτ. πατάτες... ἐφυτεύοντο καὶ... φτυλίσματα
... εἰς... αὐλάκια*

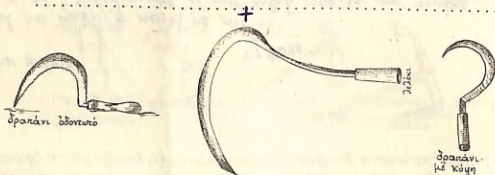
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Τὰ δρεπανία ἐθερίζοντο με' τὸ δρεπάνι.

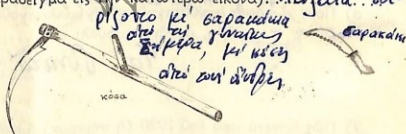

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπανία ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

Σήμερα... χερματισμοῦ... ὀδοντωτὰ δρεπανία... ἢ... με' κόψη... γιὰ τὸν θερισμὸν τῶν δρεπανίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ με' ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ἡ... κόψη... τοῦ δρεπανιοῦ... ἦταν... ὀδοντωτή.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ... χειρολαβὴ... τοῦ δρεπανιοῦ... ἦταν...

... σιδερένη.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) *Τὰ κατεσκεύαζεν ὁ νεομύτης*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *καὶ σήμερον ὡς πρὶν χρησιμοποιοῦνται οἱ φακί, τὰ ράβι καὶ τὰ ρεβιθία*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *θερίζονται εἰς ὄψιν 15 ἐκ τοῦ ἐδάφους πρὶν*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Τὰ ἀφένουν οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Παραγράψατε λεπτομερῶς)

οἱ χεριές τοποθετοῦνται 6-8 μαζί καὶ κάνουν μία ἀχμαλιά. Τὰ στάχυα πάνε πρὸς τὴν μία μεριά, ὡς εἶναι μαζί αὐτὰς τὰν ἦν ὄχι, τότε διασταυρῶνεται

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *λέγονται ἀγκυλῆς. πολλὰς ἀγκυ-
λῆς. κἀναὺν καὶ χειρὸς βα.*

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν; ἄνδρες καὶ γυναῖκες; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον;

*... θερίζουν καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. (ὡς) εἰσι τῶ
... τηλίκων θερίζουν ἐν γυναικὶ καὶ ἐν ἀνδρὶ
... βέλκων καὶ χειρὸς βα.*

2) Πῶς ἡμεύοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

*... ἔπαιρναν 3½ ὀκάτης μισθοῦ. (βιτάρει καὶ φρι-
δαρι.) καὶ εἰδύζοντο ἀπὸ τῶν χαράμενται καὶ εἰς ἡμέ-
λεισμα. καὶ πρὸς κατὰ τὴν 8, ἔπαιρναν τὸ καλὸν
(τυρὶ ἢ εἰς τὴν) καὶ τὸ μεσημέρι φαγεῖν.*

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των);

*... ὅς γονατὶς ἔλασαν σὺν μίτῃ των
... εἰς πομπὴν χρυσοῦ. γυναῖκες.*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ναί. Ποτέ. Πῶς. ἄρχιτε... ἢ ἀρχίσῃ... θερισμός...
τῆς μηνὸς... ἡμέρας : Τρίτη, Πέμπτη καὶ Πέμπτη

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν... οἱ...

καπρίσι... διάφορα τραγούδια, κυρίως μαντινάδες,
ὅταν τὰ μαντινὰ... εἰσαίρουνται (ἔβρωσαν) κατὰ
φαντο (γενεά).....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάρον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶδος...

Οἱ παλαιαὶ ἀφῆσαν ἓνα μέρος ἀθήριστον
τὸ "Ἀποδέρει". Ἐπαιρναν τὰ στάχυα... τὰ ἔδωκαν
ἐνὶ βλῆμα... σταυροῦ καὶ τὰ ἀφῆσαν ἐκεῖ γιὰ νὰ
τὰ φάνε τὰ βόδια καὶ νὰ παῖν κατὰ τὴν χρονιά.
Ἐπίσης ἐνηθισθῶν νὰ δίνουν ἐνὶ χοντρά γῶνα
(βόδια - ἄλλα κ.λ.π.) τὴν παραμονή τ' Ἀγίας Πηνελόπης
νὰ φάνε "παπούδια", δηλ. θραυσμένα καλαμπόκια, σάβρι,

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων. Ὡς, ρόβε κ.λ.π.)

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

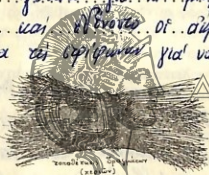
Τὸ δέσιμον τὰς δεμάτιας (καρὸ βολα)... ἐγινό-
ταν... ἀμέσως μετὰ τὸ θερισμόν αὐτὸν καὶ ἀμέσως
ἔατο καὶ αὐτὰς ἐξήρξε, ἔδωκε τὰ δεμάτια τὰ ἐξοδίσκω.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

...Τὰ' δεμάτια... τὰ' ἔδενε... ὁ γεωργὸς... μετ'...
 σπάρτου... τὴν... ἀγκαλιῇ... παρὰ μοναχοῦ... τὸν...
 ἔπαρκε... οἱ... σπάρτοι... ἐδέονταν... μετ'... κομπο...
 ἐπέρνοον... καὶ... ἀπὸ τοῦ... χερσὶν... ἢ... πᾶν...
 σπάρτο... ἔλαβον... τὴν... ἀγκαλιῇ... εἰσέβαν... τὸ...
 μετ'... ὅνα... γόνατο... γιὰ... νὰ... μικραῖν... ὁ...
 χερσὶν... καὶ... ἐδέοντο... οἱ... σπάρτοι...
 φού... πρῶτα... τὰ... ὅτι... γιὰ... νὰ... μὴν... σπάρτου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

...Τὰ'... δεμάτια... γινόνταν... μετὰ... σπάρτοι...
 αἶφορα... μετὰ... τοῦ... χερσὶν... καὶ... πᾶν... ἢ...
 αἶφορα... γιὰ... νὰ... εἶναι... ὁ... γόνατο...
 Στὰ... ὅτι... ὅτι... 4. χερσὶν... πᾶν...
 τὰ... πρὸς... τὸ... ὅτι...
 τὰ' ὅτι...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πρὶν πρὸ τοῦ 1900

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Τὸ φύτευμα τῶν πατακῶν γίνεται ἀπὸ τὸν Γενάρη (γενναριονὶ Πατακῶν) μέχρι τοῦ Μαρτίου. Ἐπὶ αὐτῶν φυτεύονται καὶ τῶν Ἀβγόνων.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Τὸ βγάλισμα ἐγίνετο καὶ τὸ βιαστικῶς ποὺ εἶχε ὡς ἀγροτικὸν ὅτι...*
Σήμερα τὸ βγάλουν καὶ καὶ τὸ ἀργά.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τοὺς χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Πάντα εἶναι στὰ जिंद (σανὸν) καὶ βροχίμωνι. ποὺ δὲ μπορούσαν νὰ πορίζουν (βγάλουν) ἔξω για βοσκῇ. Σαν τελίαναν τὰ αἶχρα καὶ ὁ σανὸς, εἶναι στὰ जिंद γαϊδουράζια (πράσινια) χόρτα καὶ μεράβα καὶ παχὰ φύλλα καὶ ἀγκάθα - τσίτες. εἶναι αἶμα τιν... Στὰ πρόβατα εἶναι σῆρα. φύλλα ἀμνην... εἰσφέροντες (κράβι εἰσάει) καὶ ντριγιάδουν τὰ δα (κλαδιά καὶ φύλλα θαλασσῶν)

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). *Μὲ δραπεάνι ἢ σαρανάι (εἰς λ. 12)*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

Τὰ χορτά ἐργάζαν λιπάδια (βελανίδια)

Στο χωράφι μάγρι να' ξεραθούν. Πολλή φορὴ τὰ' ἐγύριζαν γιὰ νὰ ξε-
 ραθῇ καὶ ἡ κατὰ μεριά. Ἐπὶ ἔβριχε στὸ καὶρο αὐτὸ, τότε τὰ χόρτα
 μουχλιάσανε, ^{φωτογραφίας} χαλαύσανε, καὶ... ἔβεν τὰ' ἐγύριζαν τὰ' ἴδια.
 Κατὰ ἐπαιρναν... τὴν αὐρόν... πού' ἔχε... ἐχίμα... ἀπασφόν... ἀντικα-
 τὰ πᾶνω καὶ κάτω, ἔβριζαν δυὸ σῆματα, ἔβριζαν τὰ' χόρτα, τὰ'
 ἐμπάσταν (ἐπ' ἔταν μὲ τὰ πόδια) ἔβριζαν τὰ' σῆματα καὶ ἡ μπαλὰ (ἔβρι-
 ζαν) ἦταν ὅσοιμι. Τὰ' βέβαια τὸ χόρτον καὶ ἡ μεταφορά εἰς γένεσι πρῶ-
 τῶν πού' ἔβριζαν ὁμοίωμα καὶ Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ δὲν θραύσῃ. (δὲν πῆ-
 ρταν τὰ' φυλλοράκια τῶν χόρτων)
 α. 1) Μεταφορά τῶν θεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρῶνόντο

Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

...Та' хир'олога эрхир'иронан нэвчн од
аг'ви...

- 2) Πώς καλείται ο χώρος όπου τοποθετούνται τα προς άλωνισμὸν
δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
θεμωνιάστρα, κλπ. Πώς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σκαρὸν;
Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;

«Ο τόπος... ευχρηστικός και χείρ' εγώ. λήγεται δε-
μυρία'. Το βίαιον και η τανί (βρυση)... όλην. Το υπάδα-
ρι βλάπτει πολλά το ένα μάτω ότ' αίψο.

«Ο τόπος... ευχρηστικός και χείρ' εγώ. λήγεται δε-
μυρία'. Το βίαιον και η τανί (βρυση)... όλην. Το υπάδα-
ρι βλάπτει πολλά το ένα μάτω ότ' αίψο.

- 3) Υπήρχεν ἀνεκὰθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
σμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
χωρὸν, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

To' o'qim va o'qim yig'irish xatlarini o'qib
chik

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποῖαν θέσιν; .. Τοῦ... ἀγῶνι... γινώσκον... ἐξω... ἀπὸ... τοῦ... ἀπὸ... τοῦ... χωρίου... ἐξ... γ.η... μέτρα... (670... μουρ... ἀ.κ.) γιὰ... νὰ... τοῦ... γιὰ... πάντα... σ... καιροῦ... (ἀν... κ...) καὶ νὰ γίνῃται ἀμέσως τὸ λήκοντα. Διηγεῖται ὅτι πε νὰ ὑπάρχη κάποιο βέντρο γιὰ νὰ ἀδύναται σὺν βίαι των (βλὲ βικανι...)

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..Καὶ εἰς γειτονίαν... εἶχε... ἴδιον... ἀλώνι... Μαῖνστα... ὁ μαζὸς
νοικοκυριῶν... εἶχε... ἴδιον... ἐπὶ... ἀλώνι... τοῦ πατρὸς τοῦ καὶ
ἐπὶ... ἀλὸ αὐτοῦ... εἶχοντο καὶ οἱ εἶχαν καὶ συστάσιν

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

..Τὸ... ἀλώνισμα... ἀρχίει... τοῦ... ἰαῦνο... καὶ... τοῦ... μέγα
ἀλὸν...

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ..Τὸ... ἀλώνι... ἦταν... χωματάλωνο.
ἦσαν οἱ γεωργοὶ μὲ τὸ αὐτὸ δάπεδον καὶ τοῦ αὐτοῦ ἰσχύου.
Εἶπε... ἀλὸν... τοποθετοῦν... πετρεῖν... πλάκας... καὶ... εἶπε... τὸ ἀλὸν
ἐκτελεσθῆναι... μὲ... τοῦ... καὶ... εἶπε... πετρεῖν.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). Ἀφού... εἶπε... καὶ... ἰσχύου... ἀλὸν... καὶ...
ἰσχύου... καὶ... εἶπε... καὶ... ἀλὸν... Παιρνε... βουτεῖα
(μοῖρος τοῦ βοῦ), ἀχύρα... καὶ... ἰσχύου... καὶ... ἀλὸν...
μὲ... ποδάρια... καὶ... ἀλὸν... πηλὸν... εἶπε... ἰσχύου.

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ὅχι.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

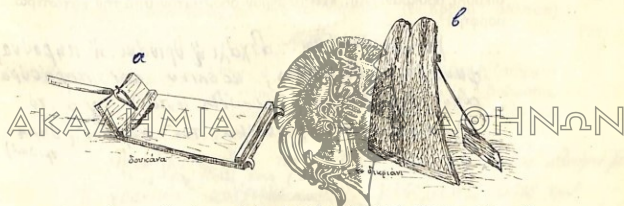
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀπηγερὸς, στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρονται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-στῦλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειῆς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειῆς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Ἡμικροὶ χωρὶ
βωλόςυρος... δίκριαν... βρετ. κουκιά... ρεβίθ. ἢ... βίκο... ἢ... μαρέι... εἰς ἡλ
εἰ... μακρὴ ποσότητα... τότε... εἶναι... καὶ... δόξα... με... εὐφραίνεται ἀπὸ αἰ
κί... καὶ... καὶ... ἀποποιεῖται... ἀποποιεῖται... ἀπὸ... καὶ... ἢ... γαῖον πο
ἀποποιεῖται... καὶ... ἀπὸ... ἀπὸ...*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται
δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκιάνα, δικριάνι,
βωλόςυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

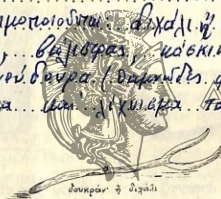
Δ... βωλόςυρος... τῶν... (α)... εἶχε... εὐφραίνεται... δουκιάνα
... (β)... κοπτερὴ... πτερύξας μὲ 1,5 μ.
μάκρας... (δ. πρώτος... ἦταν... κοπτερὴ... δεύτερη... καὶ... τρίτη... εἶδος
βωλόςυρου... πρὸς... καὶ... εἶχε 2... περιστρεφόμενος... γαῖον
μετ' ἐνθους... με... κοπτερὰ... νύχια... (ἀποσχίδες... λίθους ἢ μεταλλί-
νους ἐλασμούς) Πάντω ὡς βωλόςυρος εἶχε μίαν πύργον εὐφραίνεται γιὰ νὰ
εἶναι πρὸς λαρεῖ. Ἐπίσης ποιεῖται χωνογὰς εὐφραίνεται μίαν χωνογὰς
μαρέντζα ὡς βωλόςυρος γιὰ νὰ ἐκδοῦται αὐτὴ πρὸς εὐφρανὴν
δούλα..

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην ;

..... Ἀρχίζει... σὺν... 9... τὸ πρωῒ... καὶ... ἐμμελῶς...
 ...κατὰ... τὴν... 4... τὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
 ...καὶ... καὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
 ...Ποῦ... ποῦ... ποῦ... ποῦ... ποῦ...
 ...ἔξ... καὶ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
 ...να... προφασίζονται... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

..... Χρησιμοποιεῖται... διχάλι... ὀδοντωτὸν... ὀδοντωτὸν...
 ...φινάρι... φινάρι... φινάρι... φινάρι... φινάρι...
 ...ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...
 ...ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ... ἀπὸ...

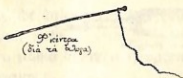
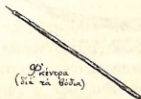
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόππους στάχυν ;

..... Καὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
 ...ὀδοντωτὸν... ὀδοντωτὸν... ὀδοντωτὸν... ὀδοντωτὸν... ὀδοντωτὸν...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

..... Ἐχρησιμοποιεῖτο... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ... ἐπὶ...
 ...καὶ... καὶ... καὶ... καὶ... καὶ...

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . . *Ἐ. Λαζαν . . . δύο . . . τρεῖς . . . πέντε κτλ.*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Μάλαμα

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνορατοὶ καὶ ἀγωγιάτες) οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν . . .

*ἤλωνίζον οἱ τοῦ ζῶα καὶ τοῦ παλὰ ἀλώμεν με
τὸ γεύμα του (ἐν Κρήτῃ)
ἢ χρανίον πλάρεια που μετὰ λαβεῖ ἀπὸ τῆς
επιγνῆς που δα' μετ' ἑνὸς ἀπὸ ἀλώνει, μέχρι νὰ θῇ
ἀπὸ τοῦ ἀλώνει, λέγεται δούλα*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . .

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

Τα' παιδιὰ... μὲ... ἐν... ἔναρ... τῆ... δού... τῶ... ἐτραγον...
... οὐχ... ριζ'... ἢ... αὐτο... τραγον... ὅταν...
... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ...
... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).
... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ... ἔναρ...

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

... λέγονται... μίχμα... καὶ... τῶ... μίχμα... μίχμα...
... τῶ... τῶ... τῶ... τῶ... τῶ...
... τῶ... τῶ... τῶ... τῶ... τῶ...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...Ἐκαρφώνεται... τὸ θρινάκι... εἰς... μαχαίρᾳ... μαχαίρᾳ
καὶ... ὄχι... χίμα... μαχαίρᾳ... εἰς... ποδάρια...
...καὶ... ὄχι... ποδάρια... τῶρα... μαχαίρᾳ... καὶ... καὶ...
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Τὸ... λίχνισμα... γίνεται... μετὰ... τὸ θρινάκι...
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

..... Πιχνα... ὁ... ἄνδρας... καὶ... καφεμένα... φρα...
... καὶ... γυναῖκα... (χίμα... ὁ... δραπετὴς, φυγάτης)...
... εἰς... καὶ... ὅταν... πτερυγίσαι... ὅταν... τοῖμα... ὅταν...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύνων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸν λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

... Λέγονται... κόντυλοι... ἔα... καὶ... κόντυλοι... εἰς... ποδάρια...
... τῶρα... σερώνονται... εἰς... ἀγῶν... καὶ... ἀγῶν... καὶ...
... νομικὰ... μετὰ... ὅταν...
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

..... Τὸ ζυμντῶμεμα (μόνο γιὰ τὸ σταφυ. παλ. κακοφρογῆ)
 γίνεταί· κι' αὐτὰ βοῦμα καὶ αὐτὰ βογ' ουρο

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

..... Γίνεταί· καὶ βύζερο καὶ τρίτο. ἡ χυλῶμα τοῦ καρποῦ
 γιὰ κα' φύχον... αἰ. μουμόνρι (εὐμόνρι)... προηγείται
 β' β' αἰ... αἰ. βομῆτρας καὶ τὸ κόσκινον... αἰ. β' β' αἰ
 γ' αἰ

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρη, δριμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

... καὶ εἰς βωμίδας καὶ τὰ κώκκον εἶχαν... γὰρ... πρῶτον
 ... βωμίδας... ἐφῆρι... λαμαρίνα... μετὰ χοντρί... φλῆνι.
 ... κώκκον... εἶχε... ἀπὸ τῶν... χοντρί... θυρεῖ...
 ... αὐτῶν... καὶ... περιφρασσὼν... θυρεῖ... βρεμένο μετὰ
 ... λυγρῶν... εἰς αὐτῶν.....

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

... ὁ καρπὸς... γίνεται βωμίδας... εἰς... βωμίδας...
 ... εἰς... κορυφῇ... χαράσσεται... θυρεῖ... μετὰ
 ... θρινάκι... ἢ... καὶ... χοντρί.....

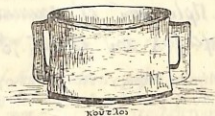
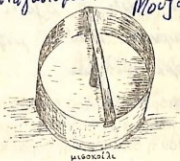
- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

... καθαρίζονται... τὰ... πινυδρία... καὶ... ρίχνονται...
 ... εἰς... ἀρωματιστὰ... φτυά... ρίχνονται... καὶ... εὐρακῶ...
 ... μνησά.....

- γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... ἔρχεται... ὁ μὲν κατὰ... μισοκαίλι... ἔρχεται καὶ ἡ... ὁ πινάκι
ἀγρομένη περιοχή... καὶ μετὰ... μισοκαίλι... ἡ... κατὰ... ἔρχεται
... νε... τὸ μετὰ... τὸ μετὰ... ἔρχεται... ἡ... ἡ... ἀνίσταται
μετὰ τὸν Παχυμερῶ... μισοκαίλι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο, ν'

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, ν' πινάκι

γ) τὸ χυφτιάτικο, ν'

δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ. ν'

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

μισοκαίλι = 20 δυνάμεις

κρούσι = 44 δυνάμεις

πινάκι = 9 δυνάμεις

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηεῖας) Ὁ καρπὸς... ἔρχεται... ἔρχεται... ἔρχεται...

... καὶ... (ἐκ...)... ἔρχεται... καὶ... ἔρχεται... ἔρχεται...
(ἐκ...)... ἔρχεται... ἔρχεται...

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τὰ... ἄχυρα... μέ... παρέτετα, τε-
 τραύματα... κητέφα... ὑφ' ἀέματα... κατεφρόντο... εὐὸν... ἀχε-
 ρῶνα... εἰδικὸ... ὀμφάτιο, ὀνίττα... ἀπὸ... ἐπ' ἄλφο...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ; ...

..... Ὁ... διτο' ροι... παιρνόται... ἀπὸ... τοῦ... ἀλφῶ...
 Πρὶν... μοῦ... δι'... βασιμῶ... ἐπαιρκεν... ἀπὸ... τοῦ... μαρμαρῶ...
 μέρῳ... τῶν... ἐπ' ἄλφο... ὅσο... ἐπὶ... ἢ... ὅσο...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..... Ἄναμμα... φωτιᾶς... γίνεται... μέρον...
 ... τῶν... νύκτα... τῶν... λαμπρῶν... ὅταν... καί...
 ... ὁ... Ἰούδας... εὐὸν... περι... τῶν... ἀναμ...
 ...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν· παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

..... Ανάβουν τήν φωτιά τα παιδιά.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, άπό ποίον μέρος ;

..... Μαζώνουν τα ξύλα τα μύρσφα παιδιά στα
..... τα γειτονικά προά τήν ετοιμότητα μέρη.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

..... Συγκεντρώνουν πρώτα προεναίμματα το παλιό
..... κίτα' ξέρα' ξύλα και έτοιμα λείπουν τήν φωτιά
..... άτα' κορυφή δένδρα ρούχα και γάντια παλι τα παιδιά
..... έτοιμα έχουν και έτοιμα ξύλα έτοιμα.....

γ'. Ποιαί αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω άπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερές)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ναι καίονται : κατα τὸ Πάσχα καί-
γεται ὁ Ἰούδας

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ